

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

z dnia 7 lipca 1961 r.

w sprawie nadzoru nad osobami warunkowo zwolnionymi oraz udzielania poręczeń za te osoby.

Na podstawie art. 4 § 5 ustawy z dnia 29 maja 1957 r. o warunkowym zwolnieniu osób odbywających karę pozbawienia wolności (Dz. U. z 1957 r. Nr 31, poz. 134 i z 1960 r. Nr 11, poz. 69) zarządza się, co następuje:

§ 1. Przy każdym sądzie wojewódzkim powołuje się, jako społeczny organ pomocniczy sądu, kuratorów sądowych dla nadzoru nad warunkowo zwolnionymi.

§ 2. 1. Kuratorów sądowych powołuje i odwołuje oraz zawiesza w czynnościach prezes sądu wojewódzkiego.

2. Kuratora wpisuje się na listę kuratorów sądowych działających przy danym sądzie.

§ 3. Do sprawowania obowiązków kuratora sądowego może być powołana na jej prośbę lub za uprzednio wyrażoną zgodą osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie i korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
- 2) nie była karana sędownie,
- 3) posiada stałe miejsce zamieszkania,
- 4) ukończyła lat 30,
- 5) zasługuje na zaufanie i daje pełną rękojmię należytego wypełniania nałożonych na nią obowiązków.

§ 4. 1. Kurator, przed wpisaniem go na listę kuratorów sądowych, składa przed prezesem sądu wojewódzkiego następujące przyrzeczenie: „Przyrzekam uroczyście, że powierzone mi obowiązki kuratora sądowego wykonam z całą sumiennością, mając zawsze na względzie dobro Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej i osoby podlegającej mojemu nadzorowi”.

2. Z odebranego przyrzeczenia sporządza się protokół, który podpisują odbierający i składający przyrzeczenie.

3. Po odebraniu przyrzeczenia i wpisaniu na listę kuratorów sądowych prezes sądu wojewódzkiego wydaje kuratorowi sądowemu legitymację.

§ 5. 1. Nadzór nad warunkowo zwolnionym powierza kuratorowi sąd wojewódzki, w którego okręgu warunkowo zwolniony zamieszkuje. Kuratora wyznacza się z listy kuratorów sądowych działających przy tym sądzie.

2. O powierzeniu kuratorowi sądowemu nadzoru nad warunkowo zwolnionym oraz o odwołaniu nadzoru sąd zawiadamia komendę powiatową Milicji Obywatelskiej, w której okręgu warunkowo zwolniony zamieszkuje.

§ 6. Kurator sądowy obowiązany jest poczynić wszelkie starania, by oddany mu pod nadzór stosował się do zasad współżycia społecznego, a zwłaszcza by nie wkroczył ponownie na drogę przestępstwa. W szczególności kurator sądowy powinien baczyć, by warunkowo zwolniony sumiennie wypełniał nałożone nań przez sąd obowiązki. Kurator powinien ponadto w miarę możliwości udzielać warunkowo zwolnionemu rad i pomocy w jego trudnościach życiowych, a przede wszystkim w uzyskaniu pracy, oraz w razie potrzeby ostrzegać go przed skutkami niewypełniania nałożonych przez sąd obowiązków.

§ 7. 1. Kurator sądowy, obejmując powierzone mu obowiązki, powinien:

- 1) zaznajomić się z postanowieniem sądu, który orzekł o warunkowym zwolnieniu i oddaniu pod nadzór, oraz z wyrokiem skazującym, jak również w miarę możliwości z aktami sprawy;
- 2) nawiązać osobisty kontakt z podlegającym jego nadzorowi, w miarę potrzeby nawiązać kontakt z jego bliskimi, z instytucjami i organizacjami, w których oddany pod nadzór pracuje lub w których działalności uczestniczy.

2. Warunkowo zwolniony, będący pod nadzorem, jest obowiązany stawić się na każde wezwanie sądu lub kuratora, ułatwiać kuratorowi przeprowadzanie odpowiedniej kontroli oraz udzielać mu wszelkich informacji i wyjaśnień w granicach koniecznych dla prawidłowego wykonywania przez kuratora sądowego powierzonego mu nadzoru.

§ 8. Kurator sądowy ma obowiązek:

- 1) składania sądowi, przy którym działa, kwartalnych sprawozdań z przebiegu wykonywanych czynności kuratora, jak również informacji o postępowaniu warunkowo zwolnionego, będącego pod nadzorem;
- 2) brania udziału w kwartalnych zebraniach kuratorów sądowych, poświęconych analizie metod i wyników ich działalności oraz zapoznawaniu kuratorów z potrzebnymi w ich działalności przepisami prawa;
- 3) stawiania się na każde wezwanie sądu, jak również prezesa tego sądu wojewódzkiego, przy którym działa.

§ 9. Jeżeli oddany pod nadzór narusza zasady współżycia społecznego lub nie wykonuje nałożonych nań przez sąd obowiązków, kurator sądowy składa niezwłocznie do sądu,

który udzielił warunkowego zwolnienia, wniosek wraz z uzasadnieniem o odwołanie zwolnienia, przesyłając odpis tego wniosku sądowi, przy którym działa.

§ 10. 1. Milicja Obywatelska, jak również inne organy władzy i administracji państwowej, opiekunowie społeczni, instytucje oraz organizacje społeczne powinny udzielać kuratorowi sądowemu koniecznej pomocy oraz wszelkich informacji niezbędnych dla prawidłowego wykonywania nadzoru.

2. Kurator sądowy jest obowiązany zachować w tajemnicy okoliczności, o których powziął wiadomość w związku z wykonywaniem swych obowiązków.

§ 11. 1. Prezes sądu wojewódzkiego zawiesza w czynnościach kuratora sądowego, przeciwko któremu toczy się postępowanie karne z oskarżenia publicznego.

2. Prezes sądu wojewódzkiego odwołuje kuratora sądowego:

- 1) jeżeli kurator sądowy nie spełnia lub nie jest w stanie spełniać należycie swych obowiązków,
- 2) jeżeli został ukarany sędownie,
- 3) jeżeli utracił obywatelstwo polskie albo nie korzysta z pełni praw cywilnych i obywatelskich,
- 4) jeżeli wymagają tego względy organizacyjne,
- 5) na skutek prośby o zwolnienie od pełnienia obowiązków kuratora sądowego.

3. Odwołanie powoduje skreślenie z listy kuratorów sądowych. Jeżeli kurator sądowy sprawuje nadzór nad warunkowo zwolnionym — odwołanie kuratora na jego prośbę może nastąpić dopiero po objęciu nadzoru przez innego kuratora lub instytucję.

§ 12. Prezes sądu wojewódzkiego kontroluje działalność kuratorów sądowych oraz udziela im potrzebnych wskazań i pomocy.

§ 13. 1. Wykonywanie obowiązków kuratora jest funkcją społeczną.

2. Kurator otrzymuje na zarządzenie prezesa sądu wojewódzkiego, przy którym działa, zwrot kosztów poniesionych w związku ze sprawowaniem obowiązków kuratora na zlecenie sądu.

3. Pracownicy, którzy za czas nieobecności w pracy w związku z wykonywaniem obowiązków kuratora sądowego nie zachowują prawa do wynagrodzenia z zakładu pracy, otrzymują ponadto zwrot utraconego za ten czas zarobku, obliczonego jak za okres urlopu wypoczynkowego.

4. Po upływie sześciomiesięcznego okresu sprawowania przez kuratora jego obowiązków, zwrot kosztów i utraconego zarobku może być na zarządzenie prezesa sądu wojewódzkiego przyznany w postaci miesięcznego ryczałtu, ustalonego na podstawie średnich poniesionych kosztów i utraconego zarobku z sześciomiesięcznego okresu sprawowania obowiązków kuratora. Ryczałt nie może przewyższyć zasadniczego uposażenia pracownika państwowego w najniższej grupie.

§ 14. Jeżeli kurator sądowy zmuszony jest do załatwienia czynności związanych ze sprawowaniem nadzoru w godzinach swojej pracy zawodowej, prezes sądu wojewódzkiego powinien każdorazowo na żądanie kuratora sądowego lub jego pracodawcy wydać zaświadczenie usprawiedliwiające nieobecność kuratora w pracy.

§ 15. Sprawowanie nadzoru nad warunkowo zwolnionym może być powierzone instytucji, w której warunkowo zwolniony ma być zatrudniony, organizacji związkowej, kobiecej, młodzieżowej lub innej, w której działalności ma on uczestniczyć albo dla której opieka nad osobami zwolnionymi z zakładów karnych stanowi jej działalność statutową, instytucji sprawującej opiekę społeczną lub innej zasługującej na zaufanie instytucji.

§ 16. 1. Kierownictwo instytucji (§ 15) wyznacza niezwłocznie przedstawiciela mającego obowiązek pozostawiania w stałym kontakcie z sądem wojewódzkim, w którego okrę-

gu instytucja sprawuje nadzór, oraz z prezesem tego sądu. Na przedstawiciela instytucji może być wyznaczona tylko osoba odpowiadająca wymaganiom określonym w § 3. Organizacja młodzieżowa może na swego przedstawiciela wyznaczyć również osobę nie mającą lat 30, która jednak ukończyła co najmniej lat 25, z zastrzeżeniem, że w tym przypadku nie może być ona młodsza od osoby podlegającej nadzorowi. W razie zaistnienia okoliczności określonych w § 11 instytucja niezwłocznie wyznacza innego przedstawiciela.

2. Wyznaczenie przez instytucję przedstawiciela, o którym mowa w ust. 1, stwierdza się dokumentem podpisanym przez kierownika bądź statutowego przedstawiciela instytucji oraz przez przedstawiciela, o którym mowa w ust. 1; dokument załącza się do akt sprawy, a odpis pozostawia instytucji.

§ 17. 1. W razie nieuzasadnionego uchylania się przez instytucję od wykonywania nałożonego na nią obowiązku nadzoru nad warunkowo zwolnionym albo w razie wykonywania go w sposób niewłaściwy — sąd wojewódzki, w którego okręgu instytucja sprawuje nadzór, zawiadamia o tym jej władze nadrzędne.

2. Jeżeli instytucja zobowiązana do nadzoru nie może spełniać tej funkcji; sąd powierza nadzór innej instytucji lub kuratorowi sądowemu.

§ 18. 1. Jeżeli sąd uzależnia warunkowe zwolnienie skazanego od udzielenia poręczenia, o którym mowa w art. 4 § 1 ustawy z dnia 29 maja 1957 r. o warunkowym zwolnieniu osób odbywających karę pozbawienia wolności (Dz. U. z 1957 r. Nr 31, poz. 134 i z 1960 r. Nr 11, poz. 69), zawiadamia o tym wnioskodawcę, a w każdym razie skazanego lub jego obrońcę.

2. Sąd może uwzględnić oświadczenie o gotowości udzielenia poręczenia złożone sądowi w związku z wnioskiem o warunkowe zwolnienie. O przyjęciu poręczenia, jak również o odmowie jego przyjęcia zawiadamia się wnioskodawcę; odmowa nie wymaga uzasadnienia.

§ 19. Poręczenie może być przyjęte od instytucji lub organizacji społecznej wymienionej w § 15. Poręczenia dokonuje się przez podpisanie przez poręczyciela odpowiedniego zobowiązania; przepis § 16 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

§ 20. 1. Poręczenie trwa do czasu zakończenia okresu próby, chyba że sąd zwolni poręczyciela od poręczenia przed upływem tego okresu.

2. Poręczyciel obowiązany jest niezwłocznie zawiadomić sąd, który przyjął poręczenie, o każdej zmianie okoliczności, w związku z którymi poręczenie było przyjęte.

§ 21. Do zakresu uprawnień i obowiązków sądu oraz prezesa sądu w sprawach związanych z powierzaniem nadzoru nad warunkowo zwolnionymi oraz przyjmowaniem poręczeń, jak również do zakresu uprawnień i obowiązków instytucji i organizacji społecznych i ich przedstawicieli sprawujących nadzór oraz udzielających poręczeń stosuje się odpowiednio przepisy §§ 5—10 i § 12.

§ 22. Wysokość ryczałtów, wzory legitymacji kuratora sądowego, dokumentu, o którym mowa w § 16 ust. 2, oraz poręczeń ustala odrębne przepisy.

§ 23. Traci moc rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 15 stycznia 1958 r. w sprawie nadzoru nad osobami warunkowo zwolnionymi (Dz. U. Nr 10, poz. 35).

§ 24. Rozporządzenie wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Minister Sprawiedliwości: M. Rybicki